

Ewa Wasilewska

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

PRZEOBRAŻENIA STRUKTURY AKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ LUDNOŚCI NIEPEŁNOSPRAWNEJ

TRANSFORMATION OF THE STRUCTURE OF THE ECONOMIC ACTIVITY OF POPULATION WITH DISABILITIES

Słowa kluczowe: ludność niepełnosprawna, aktywność ekonomiczna ludności, struktura, dynamika struktury

Key words: population with disabilities, economic activity of population, structure, dynamic of the structure

Synopsis. W opracowaniu przedstawiono zmiany struktury aktywności ekonomicznej ludności niepełnosprawnej, w podziale na ludność miejską oraz wiejską. Okres badań obejmował lata 2000-2009. Wykorzystano syntetyczne miary natężenia zmian struktury w ujęciu jednopodstawowym i łańcuchowym. Stwierdzono niewielkie zmiany w strukturze aktywności ekonomicznej ludności niepełnosprawnej w ujęciu dynamicznym, niezależnie od miejsca zamieszkania.

Wstęp

Niepełnosprawność jest problemem, zarówno społecznym jak i ekonomicznym¹. Konsekwencją niepełnosprawności jest zazwyczaj pogorszenie warunków życia osób nią dotkniętych oraz ich rodzin. Na całym świecie podejmuje się starania, aby osoby niepełnosprawne były aktywnymi uczestnikami rynku pracy. Podejmowane działania mają na celu zwiększenie szansy osób niepełnosprawnych na podjęcie pracy. Istotną rolę w zatrudnianiu osób niepełnosprawnych odgrywają w Polsce zakłady pracy chronionej. Ich specyfiką jest przystosowanie miejsca pracy do potrzeb zatrudnionych w nich osób niepełnosprawnych. Aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych, z jednej strony zmniejsza poziom ich ubóstwa, z drugiej – może przyczyniać się do obniżenia kosztów świadczeń z tytułu niepełnosprawności [Podolec i in. 2008].

Ze względu na znaczenie skutków zmian dokonujących się na rynku pracy dla warunków życia ludności, w tym niepełnosprawnej, istotna jest analiza tego rynku z perspektywy zaangażowania ludności oraz jego struktura i zróżnicowanie. Rynek pracy jest obszarem działania, na którym dochodzi do konfrontacji wolnych zasobów siły roboczej z ofertą miejsc pracy. Obok tego podejścia, można określić rynek pracy w sposób węższy, np. jako: siłę roboczą, popyt i podaż pracy, aktywność ekonomiczną ludności [Malina 2008]. W opracowaniu, pojęcie rynku pracy rozumiane jest jako aktywność ekonomiczna ludności.

Problem aktywności ekonomicznej odnosi się do osób w wieku 15 lat i więcej, przy czym młodzież uczącą się zalicza się do grupy aktywnych zawodowo². Aktywność ekonomiczna oznacza aktywność zawodową lub bierność zawodową. Tak więc wśród ludności w wieku 15 lat i więcej wyodrębnia się dwie podstawowe grupy: osób aktywnych (tworzoną przez pracujących i bezrobotnych) oraz biernych zawodowo. Do bezrobotnych zalicza się osoby, które są niepracujące, ale aktywnie poszukują pracy. Ludność bierną zawodowo (tj. pozostającą poza siłą roboczą) stanowią osoby, które nie zostały zaklasyfikowane jako pracujące lub bezrobotne.

¹ Za osoby niepełnosprawne uznaje się osoby, których sprawność organizmu utrudnia lub uniemożliwia pełnienie ról społecznych, w szczególności powoduje niezdolność do pracy [Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r.].

² Definicja Urzędu Statystycznego Wspólnot Europejskich (EUROSTAT-u).

Celem opracowania jest określenie zmian struktury aktywności ekonomicznej ludności niepełnosprawnej w Polsce, a w szczególności syntetyczna ocena tych zmian przy wykorzystaniu odpowiedniej do tego celu miary. Ocena zmian struktury badanego zjawiska polega na określeniu intensywności zmian w czasie (w kolejnych latach). Przez strukturę aktywności ekonomicznej rozumie się strukturę udziałów liczebności poszczególnych kategorii osób w ogólnej liczebności populacji. Analizowaną populacją jest zbiorowość ludności niepełnosprawnej. Zbiorowość tę stanowią osoby wyodrębnione z ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej, na podstawie kryterium prawnego. Do osób niepełnosprawnych zalicza się osoby w wieku 15 lat i więcej, które mają przyznane orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub niezdolności do pracy. W analizowanej populacji osób niepełnosprawnych wyodrębniono dwie grupy. Jedną stanowi ludność miejska (osoby mieszkające w miastach), drugą natomiast ludność wiejska (osoby mieszkające na wsi). Wyodrębnionymi składnikami badanej struktury aktywności ekonomicznej są trzy kategorie osób: osoby pracujące, bezrobotne oraz bierne zawodowo. Analizę przemian w strukturze aktywności ekonomicznej ludności wiejskiej w Polsce przeprowadzono na podstawie danych uzyskanych z reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej (BAEL). Okres badań obejmuje lata 2000-2009, przy czym dane charakteryzujące badane zjawisko pochodzą z pierwszych kwartałów poszczególnych lat.

Metodyka badań

Przedstawienie dynamiki struktury badanego zjawiska wymaga przede wszystkim ilościowego określenia zmian i ich kierunku. Celowi temu służą m.in. odpowiednie wskaźniki struktury. Z kolei ocena sytuacji na rynku pracy dokonywana jest za pomocą mierników, takich jak np.: współczynnik aktywności zawodowej (procentowy udział aktywnych zawodowo w danej grupie ludności) i wskaźnik zatrudnienia (procentowy udział osób pracujących w danej grupie). Przy tego typu analizach istotne jest ponadto, całościowe określenie dynamiki struktury badanego zjawiska, dające możliwość syntetycznej oceny intensywności zmian w czasie [Kukuła 1996]. Dzięki odpowiednim wskaźnikom syntetycznym można obserwować: zmiany struktury w ujęciu dynamicznym, kierunki tych zmian oraz ocenić natężenie zmian. W konsekwencji można stwierdzić, czy stopień natężenia zmian struktury ma charakter stały, czy też w badanym okresie daje się zauważyć momenty znaczących zmian. Zaletą miar wykorzystanych w opracowaniu jest prostota konstrukcji i łatwość interpretacji.

Struktura może być zdefiniowana jako struktura udziałów w pewnej populacji i rozumiana jako wektor, którego składowe przedstawiają udział liczebności poszczególnych klas (kategorii) wyodrębnionych ze zbiorowości według określonego kryterium, w ogólnej liczebności populacji [Stawicki 2004]. Suma składowych tego wektora równa się jeden. Przy takim podejściu, k składników struktury w okresie t tworzy wektor kolumnowy, którego składowymi są udziały i -tego składnika struktury rozpatrywanej w okresie t w strukturze ogółem. Kompletne dane o k składnikach struktury za okres równy n jednostkom czasowym tworzą macierz $W=[w_{it}]$ o wymiarach $k \times n$. Za miarę natężenia zmian struktury w czasie przyjmuje się wartość funkcji sinus kąta, jaki tworzą dwa wektory kolumnowe obrazujące strukturę zjawiskach w okresach t_1 i t_2 . Wybór taki ma przejrzystą interpretację. Duży kąt rozwarcia między wektorami sygnalizuje znaczne zmiany w strukturze w porównywanych okresach t_1 i t_2 (funkcja sinus przyjmuje wartości bliższe 1). Mały kąt rozwarcia między tymi wektorami świadczy o niewielkich zmianach struktury w porównywanych okresach (funkcja sinus przyjmuje wartości bliższe 0). Miarę natężenia zmian struktury w czasie wyraża formuła:

$$\sin \alpha = \sqrt{1 - \frac{\left(\sum_{i=1}^k w_{it_1} w_{it_2} \right)^2}{\sum_{i=1}^k w_{it_1}^2 \cdot \sum_{i=1}^k w_{it_2}^2}}$$

Wartość miary bliska zeru oznacza, że w rozpatrywanych okresach t_1 i t_2 nastąpiły nieznaczne zmiany badanej struktury. Wartości miary bliskie jedności świadczą o wystąpieniu bardzo dużych zmian struktury w rozpatrywanych okresach. Ponieważ jednak funkcja sinus nie jest liniowa względem kąta, należy więc być ostrożnym przy interpretacji wielkości zmian struktury w ujęciu procentowym i posługiwanie się pojęciem zmian procentowych traktować tylko jako informację przybli-

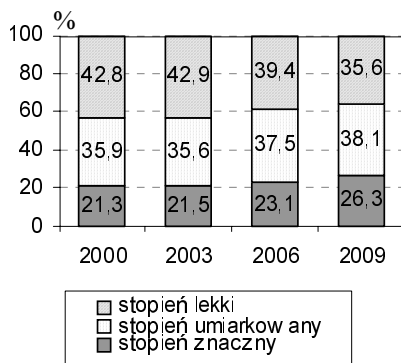
zoną. Analogicznie można wprowadzić jednopodstawowe i łańcuchowe mierniki zmian struktury. Można bowiem porównywać strukturę w okresie t ze strukturą w okresie bazowym (np. pierwszym, $t = 1$), otrzymamy wówczas jednopodstawowe mierniki zmian struktury ($s_{t/1}$). Można również strukturę w okresie t porównywać ze strukturą w okresie poprzednim ($t - 1$), otrzymując mierniki łańcuchowe ($s_{t/t-1}$). W celu kompleksowego opisu zmian struktury w czasie można znaleźć średnią wartość mierników łańcuchowych ($s_{t/t-1}$) o następującej postaci:

$$\bar{s} = \frac{\sum_{t=2}^n s_{t/t-1}}{n-1}$$

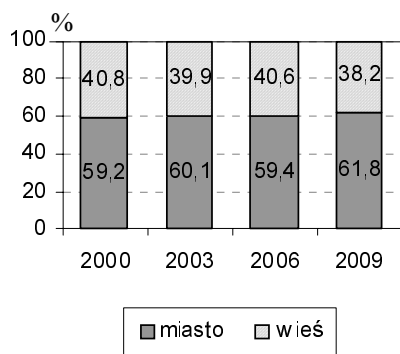
Miara średnia \bar{s} prezentuje przeciętne natężenie zmian struktury z okresu na okres w całym rozpatrywanym przedziale czasu (czyli złożonym z n okresów).

Wyniki badań

Zbiorowość ludności niepełnosprawnej w wieku 15 lat i więcej liczyła w Polsce w 2000 roku około 4,5 mln osób, co stanowiło 14,9% ludności ogółem w tym wieku³. W okresie lat 2000-2009 zaznaczył się

Rysunek 1. Struktura ludności niepełnosprawnej w wieku 15 lat i więcej według stopnia niepełnosprawności
Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 2. Struktura ludności niepełnosprawnej w wieku 15 lat i więcej według miejsca zamieszkania
Źródło: opracowanie własne.

systematyczny spadek liczby osób niepełnosprawnych, przy jednoczesnym spadku udziału tych osób w liczbie ludności ogółem. W 2009 roku mieszkało w Polsce 3,5 mln osób niepełnosprawnych w wieku 15 lat i więcej (11,1% ogółu ludności w tym wieku). Strukturę populacji osób niepełnosprawnych ze względu na stopień niepełnosprawności obrazuje rysunek 1. Struktura ta nie zmieniła się istotnie w badanym okresie. Najniższym udziałem cechuje się podpopulacja osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, czyli dawna I grupa inwalidztwa (21,3-26,3%), natomiast najwyższym – osób niepełnosprawnych w stopniu lekkim (35,6-42,8%). W badanym okresie zaznaczył się stopniowy wzrost udziału osób o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Osoby te stanowiły łącznie: 57,2% ogółu niepełnosprawnych w 2000 roku, a 64,4% w 2009 roku. Udział osób niepełnosprawnych w stopniu lekkim zmniejszył się o 7,2 pkt%.

Na stopień zaangażowania ludności w aktywność ekonomiczną wpływają różnorodne czynniki, zarówno natury demograficznej, ekonomicznej, jak i społecznej. Jednym z tych czynników jest miejsce zamieszkania (miasto, wieś). Strukturę osób niepełnosprawnych w Polsce ze względu na miejsce zamieszkania pokazuje rysunek 2. W badanym okresie zmniejszyła się liczba osób niepełnosprawnych mieszkających zarówno w mieście, jak i na wsi. W przypadku mieszkańców miast spadek liczby osób niepełnosprawnych w tym okresie wyniósł około 20%, natomiast na wsi – ok. 28%. W 2009 roku w mieście mieszkało 2,2 mln osób niepełnosprawnych, natomiast na wsi – 1,3 mln. W strukturze ludności niepełnosprawnej ze względu na miejsce zamieszkania nie stwierdzono znaczących zmian. Utrzymuje się dominacja ludności miejskiej, przy czym w 2009 roku nastąpił wzrost udziału tej grupy ludności o 2,6 pkt% w porównaniu z rokiem 2000.

³ Badanie aktywności ekonomicznej, zgodnie z metodologią BAEL, dotyczy osób w wieku 15 lat i więcej, tak więc w opracowaniu wszystkie dane liczbowe i ich analiza dotyczą osób w tym wieku.

Tabela 1. Aktywność ekonomiczna miejskiej ludności niepełnosprawnej

Wyszczególnienie	Poziom aktywności ekonomicznej ludności niepełnosprawnej w latach									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
[tys. osób]										
Ogółem	2683	2517	2585	2557	2500	2398	2376	2256	2229	2153
Pracujący	383	326	328	293	267	251	235	243	271	274
Bezrobotni	119	121	118	91	93	88	78	57	58	51
Bierni zawodowo	2181	2070	2139	2173	2140	2059	2063	1956	1900	1828
[%]										
Ogółem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Pracujący	14,3	13,0	12,7	11,4	10,7	10,4	9,9	10,8	12,2	12,7
Bezrobotni	4,4	4,8	4,6	3,6	3,7	3,7	3,3	2,5	2,6	2,4
Bierni zawodowo	81,3	82,2	82,7	85,0	85,6	85,9	86,8	86,7	85,2	84,9

Źródło: opracowanie na własne na podstawie Aktywność ekonomiczna... 2000-2009.

Strukturę aktywności ekonomicznej ludności niepełnosprawnej mieszkającej w miastach w latach 2000-2009 przedstawiono w tabeli 1. W 2000 roku liczba osób aktywnych zawodowo wśród niepełnosprawnych mieszkańców miast ukształtowała się na poziomie 502 tys. osób, natomiast biernych zawodowo było 2181 tys. osób. Wśród aktywnych zawodowo, bezrobotnych było 119 tys. osób, co stanowiło 4,4% ogółu niepełnosprawnych mieszkańców miast. Tak niski odsetek osób bezrobotnych w tej grupie ludności wynika z faktu, że bezrobocie w zasadzie nie dotyczy osób ze stwierdzoną niepełnosprawnością znacznego stopnia. Bowiemy zgodnie z obowiązującymi przepisami za bezrobotną nie można uważać osoby, której miesięczny przychód jest wyższy niż połowa miesięcznego minimalnego wynagrodzenia za pracę⁴. Oznacza to, że zmniejszającego się udziału osób bezrobotnych, obserwowanego w badanym okresie, nie można jednoznacznie uznać za zjawisko korzystne. Tendencja ta może wynikać ze zmian struktury ludności niepełnosprawnej w zakresie stopnia niepełnosprawności (wzrost udziału osób znacznie i umiarkowanie niepełnosprawnych).

W całym badanym okresie zaznaczyła się bardzo wyraźna dominacja osób biernych zawodowo (81,3-86,8%), przy czym udział tej grupy ludności wzrastał do 2006 roku. W kolejnych latach obserwuje się korzystną tendencję z punktu widzenia aktywności zawodowej niepełnosprawnych mieszkańców miast. W latach 2006-2009 nie tylko uległ zmniejszeniu udział osób biernych zawodowo (w 2009 roku wyniósł 84,9%), ale również zaznaczył się stopniowy wzrost udziału osób pracujących (od 9,9 w 2006 r. do 12,7% w 2009 r.).

W zakresie struktury aktywności ekonomicznej niepełnosprawnej ludności wiejskiej (tab. 2), zależności były zbliżone do tendencji, jakie stwierdzono w przypadku ludności miejskiej. W całym badanym okresie bierni zawodowo stanowili grupę najliczniejszą, przy czym ich udział kształtował się w zakresie 80,2-85,5%. Udział ten wzrastał systematycznie do 2008 roku, natomiast w 2009 roku wyniósł 84,7%. Bardzo nieliczną grupę, podobnie jak w przypadku mieszkańców miast, stanowiły osoby bezrobotne (1,2-2,1%). Wśród ludności wiejskiej, zasadniczo wyższy niż w grupie ludności miejskiej, był udział osób pracujących. Zależność taka świadczy o większym na wsi, niż w mieście dorywczym charakterze pracy i oznacza na ogół sezonowy jej charakter. Tendencja malejąca udziału osób pracujących w strukturze utrzymywała się od 2000 r. (17,7%) do 2008 r. (13,3%), a jedynie w 2009 r. udział ten nieznacznie wzrósł.

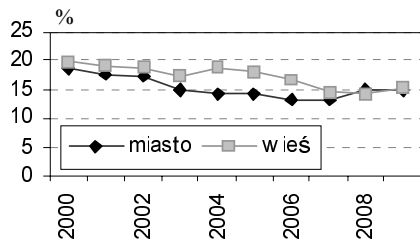
Pochodną stwierdzonych tendencji jest kształtowanie się współczynników aktywności zawodowej oraz wskaźników zatrudnienia w populacji osób niepełnosprawnych w mieście i na wsi (rys. 3 i 4). Miary te wskazują na korzystniejszą sytuację niepełnosprawnych mieszkańców wsi, niż mieszkańców miast z punktu widzenia ich aktywności na rynku pracy. Zależność taka może świadczyć o większym na wsi, niż w mieście dorywczym charakterze pracy i oznacza na ogół sezonowy jej charakter. Ponadto, na wsi osoby niepełnosprawne łatwiej znajdują pracę we własnym gospodarstwie. Tendencja spadkowa współczynnika aktywności zawodowej, jak i wskaźnika zatrudnienia

⁴ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Tabela 2. Aktywność ekonomiczna wiejskiej ludności niepełnosprawnej

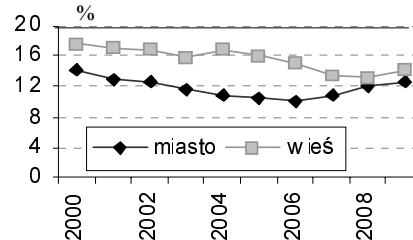
Wyszczególnienie	Lata									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
[tys. osób]										
Ogółem	1848	1745	1725	1701	1646	1670	1623	1518	1480	1332
Pracujący	327	298	291	268	276	268	243	204	197	188
Bezrobotni	38	33	29	24	35	30	27	19	17	16
Bierni zawodowo	1483	1414	1405	1409	1335	1372	1353	1295	1266	1128
[%]										
Ogółem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Pracujący	17,7	17,1	16,8	15,8	16,8	16,0	15,0	13,4	13,3	14,1
Bezrobotni	2,1	1,9	1,7	1,4	2,1	1,8	1,6	1,3	1,2	1,2
Bierni zawodowo	80,2	81,0	81,5	82,8	81,1	82,2	83,4	85,3	85,5	84,7

Źródło: jak w tab. 1.

Rysunek 3. Współczynnik aktywności zawodowej ludności niepełnosprawnej

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 4. Wskaźnik zatrudnienia ludności niepełnosprawnej

Źródło: opracowanie własne.

może wynikać w jednej strony ze zmian przepisów prawnych (mniejsze dotacje od państwa do zakładów pracy chronionej i w konsekwencji mniejsza atrakcyjność zatrudniania niepełnosprawnych). Z drugiej strony – z weryfikacji kryteriów przyznawania stopni niepełnosprawności (utrata statusu niepełnosprawnych przez osoby o lepszym stanie zdrowia, a więc częściej aktywne zawodowo). Podkreślenia wymaga fakt, że mimo ogólnej tendencji spadkowej, zarówno współczynnika aktywności zawodowej, jak i wskaźnika zatrudnienia, w latach 2006-2009 obserwuje się nieznaczną poprawę w tym zakresie, szczególnie w odniesieniu do niepełnosprawnych mieszkańców miast. Należy zaznaczyć, iż przytoczone miary opisują jedynie trendy ogólne. Tymczasem obserwować można wyraźne zróżnicowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych ze względu na wiele cech, takich jak: płeć, wiek, wykształcenie, a przede wszystkim stopień zdrowotności.

Syntetyczne miary dynamiki struktury pozwalają nie tylko ująć zakres i kierunek zmian w strukturze badanego zjawiska, ale również ocenić intensywność tych zmian. Dla potrzeb oceny intensywności zmian struktury aktywności ekonomicznej obliczono mierniki $s_{t/1}$ i $s_{t,t-1}$ natężenia zmian struktury (w wersji jednopodstawowej i łańcuchowej), w odniesieniu zarówno do niepełnosprawnej ludności miejskiej, jak i wiejskiej. Ponadto obliczono wartości średnie odpowiednich miar syntetycznych. Wyznaczone miary, charakteryzujące w syntetyczny sposób dynamikę struktury aktywności ekonomicznej przedstawiono w tabeli 3. Zmiany wskaźników syntetycznych w ujęciu dynamicznym według kryterium miejsca zamieszkania ilustrują rysunki 5 i 6.

W badanym okresie stwierdzono stosunkowo niewielkie natężenie zmian struktury aktywności ekonomicznej ludności niepełnosprawnej, zarówno w mieście jak i na wsi. Porównując strukturę badanego zjawiska w 2009 r. do struktury w 2000 r., w przypadku ludności miast, stwierdza się, że natężenie tych zmian wyniosło około 3,6%. W przypadku ludności wiejskiej struktura aktywności ekonomicznej zmieniała się w stopniu mniejszym niż ludności miejskiej w latach 2000-2006, natomiast w kolejnych latach odpowiednie wskaźniki jednopodstawowe przyjęły wartości wyższe. W

Tabela 3. Syntetyczne mierniki zmian struktury aktywności ekonomicznej ludności niepełnosprawnej

Wyszczególnienie	Lata									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
miasto										
$s_t/1$	0	0,018	0,022	0,042	0,051	0,055	0,062	0,056	0,039	0,036
s_{t-1}	-	0,018	0,005	0,023	0,009	0,004	0,009	0,014	0,018	0,007
s średnie	0,012									
wieś										
$s_t/1$	0	0,010	0,015	0,030	0,013	0,025	0,040	0,062	0,064	0,053
s_{t-1}	-	0,010	0,005	0,015	0,018	0,013	0,015	0,022	0,002	0,011
s średnie	0,012									

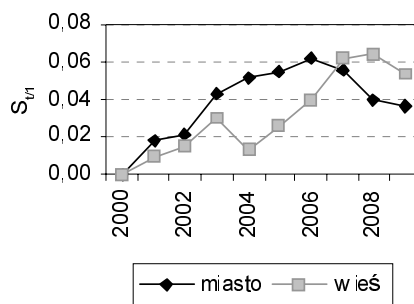
Źródło: opracowanie własne.

efekcie natężenie zmian struktury aktywności ekonomicznej na wsi wyniosło w 2009 roku w porównaniu z 1993 r., ok. 5,3%. W odniesieniu do obu grup ludności zaobserwowano niewielkie zmiany wartości, z roku na rok łańcuchowych mierników natężenia zmian struktury. Za okres względnej stabilizacji struktury aktywności ekonomicznej ludności miejskiej można uznać lata 2004-2006. W tym okresie łańcuchowy miernik natężenia przyjmował stosunkowo niskie wartości zmieniające się w zakresie od 0,004 do 0,009. Największe natomiast zmiany natężenia struktury tej w grupie ludności nastąpiły w 2003 r. (wskaźnik był równy 0,023). Odmiennie tendencje zaobserwowano w grupie niepełnosprawnej ludności wiejskiej. W tym przypadku trudno jednoznacznie wskazać okres względnej stabilizacji struktury, przy czym największe natężenie zmian struktury w stosunku do roku poprzedniego obserwuje się w 2007 r. (wskaźnik wyniósł 0,022). Jednakże zmiany w tym zakresie nie były znaczące, co odzwierciedla stabilność zjawiska w ujęciu dynamicznym.

Miary charakteryzujące średnioroczne zmiany struktury w całym badanym okresie (s średnie) potwierdzają niewielki zakres przeobrażeń struktury aktywności ekonomicznej ludności niepełnosprawnej w ujęciu dynamicznym. Miary średnie przyjmują wartości zbliżone w grupie osób mieszkających w mieście, jak i na wsi. Przeciętne roczne natężenie zmian struktury w obu grupach ludności było nieznaczne i wyniosło około 1,2%.

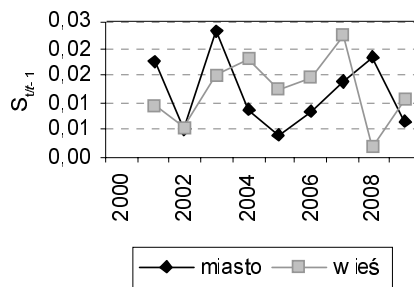
Podsumowanie

W latach 2000-2009 miały miejsce niewielkie zmiany struktury aktywności ekonomicznej ludności niepełnosprawnej, zarówno mieszkającej w mieście jak i na wsi. W przypadku obu grup ludności obserwuje się niekorzystne tendencje wzrostu udziału osób biernych zawodowo i spadek udziału pracujących. Bierność zawodowa osób niepełnosprawnych jest bardzo wysoka. Udział biernych zawodowo w ogólnej liczbie ludności niepełnosprawnej przekracza 80%, podczas gdy dla całej populacji osób w wieku 15 lat i więcej w Polsce udział ten wynosi przeciętnie około 45%. Nieco

Rysunek 5. Jednopoziomowe mierniki natężenia zmian struktury aktywności ekonomicznej ludności niepełnosprawnej według miejsca zamieszkania

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 6. Łańcuchowe mierniki natężenia zmian struktury aktywności ekonomicznej ludności niepełnosprawnej według miejsca zamieszkania

Źródło: opracowanie własne.

korzystniejszą sytuację z punktu widzenia aktywności zawodowej stwierdza się w przypadku niepełnosprawnej ludności wiejskiej. W tej grupie ludności odpowiednie wskaźniki (aktywności zawodowej, zatrudnienia) kształtują się na wyższym poziomie niż w przypadku niepełnosprawnej ludności miejskiej. Mimo ogólnej tendencji pogarszania się sytuacji na rynku pracy osób niepełnosprawnych, od 2007 r. obserwuje się nieznaczną poprawę w tym zakresie.

Wykorzystanie w badaniu syntetycznych miar intensywności zmian struktury jest uzupełnieniem i rozszerzeniem tradycyjnej analizy współczynników struktury i pozwala na pełniejszą i precyzyjniejszą ocenę zmian w ujęciu dynamicznym. W całościowej ocenie dynamiki struktury badanego zjawiska szczególnie znaczenie mają syntetyczne mierniki łańcuchowe, charakteryzujące coroczne zmiany struktury. Szczegółowa analiza ciągów tych mierników pozwala stwierdzić, czy struktura jest stabilna w czasie, czy też występują momenty gwałtownych zmian, przyczyniając się w ten sposób do pełniejszego poznania rozwoju analizowanego zjawiska. Wyznaczone w badaniu mierniki syntetyczne wskazują na wystąpienie niewielkich, a zarazem dość równomiernych zmian struktury aktywności ekonomicznej osób niepełnosprawnych, niezależnie od miejsca zamieszkania. Okres względnej stabilizacji struktury można wskazać jedynie w odniesieniu do niepełnosprawnej ludności miast (lata 2004-2006). Przeciętna intensywność zmian struktury aktywności ekonomicznej na przestrzeni całego rozpatrywanego okresu jest zbliżona w obu grupach ludności i wynosi około 1,2%. Świadczy to o ugruntowanej stabilności badanego zjawiska w ujęciu dynamicznym.

Literatura

- Aktywność ekonomiczna ludności Polski I kwartał lat 2000-2009: GUS, Warszawa.
Kukuła K. 1996: Statystyczne metody analizy struktur ekonomicznych. Wyd. Edukacyjne, Kraków.
Malina A. (red.) 2008: Przestrzenno-czasowa analiza rynku pracy w Polsce i krajach Unii Europejskiej. Wyd. Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Kraków.
Podolec B., Ulman P., Wałęga A. 2008: Aktywność ekonomiczna a sytuacja materialna gospodarstw domowych. Wyd. Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Kraków.

Summary

This paper presents the changes in the structure of the economic activity of disabled population according to division into urban and rural area. The period of the study covered the years 2000-2009. The research deals with the synthetic measures of the structure intensity changes, which was described by one-basic and continued fraction perspective. It was ascertained that in dynamic approach a slight change in the economic activity pattern of disabled population, was not dependently attached to dwelling place.

Adres do korespondencji:

dr Ewa Wasilewska
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
Wydział Nauk Ekonomicznych
Katedra Ekonomiki Rolnictwa i Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych
ul. Nowoursynowska 166
02-787 Warszawa
tel. (22) 593 41 18
e-mail: ewa_wasilewska@sggw.pl